ІНВЕСТИЦІЇ

УДК 338.2

С. Г. Артемов, здобувач

ЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ОЦІНКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

У статті досліджується модель оцінки забезпечення інвестиційних проектів, розглядаються проблеми, що виникають при реалізації інвестиційних проектів, їх теоретичні та практичні аспекти.

Ключові слова: *інвестиції, модель, проект.*

С. Г. Артемов, соискатель

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ ОЦЕНКИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ

В статье исследуется модель оценки обеспечения инвестиционных проектов, рассматриваются проблемы, возникающие при реализации инвестиционных проектов, их теоретические и практические аспекты.

Ключевые слова: *инвестиции, модель, проект.*

S. H. Artemov, degree seeker

THE ECONOMIC MODEL OF ASSESSMENT PROVISION OF INVESTMENT PROJECTS

The economic model of assessment provision of investment projects was examined in this article. Problems which existed during realization the investment projects and its theoretical and practical aspects were considered.

Keywords: *investment, model, project.*

Кінцева мета реалізації інвестиційного проекту – це досягнення конкретних цілей при максимальному одержанні доходів та мінімальних ризиках. Поряд з цим, особливу увагу слід приділити результатам аналізу мікроекономічних факторів, які забезпечують зростання валової доданої вартості, зниження рівня безробіття, створення і функціонування підприємств з мінімально ризикованою операційною діяльністю в умовах змінного рівня інфляції. Інакше кажучи, реалізація інвестиційних проектів – це змінний процес, який періодично коригується з урахуванням мінливих зовнішніх і внутрішніх умов.

Для досягнення основної мети дослідження необхідно вирішити такі завдання:

– отримати загальну інформацію для побудови економіко-математичних моделей фінансування інвестиційних проектів. Це потрібно для визначення наявності та щільності зв'язку між показниками, які можна вважати складовими механізму фінансування інвестиційних проектів;

– дослідити методичні підходи, що застосовувались для розробки регресійних рівнянь, проведення факторного експерименту для оцінки впливу

© *Артемов С. Г., 2013*

показників на обсяг фінансування інвестицій та прогнозування обсягів інвестицій на майбутні періоди.

Говорячи про мікроекономічні тенденції, слід зазначити, що в практиці економічної діяльності будь-якого регіону основним фактором функціонування є показник валової доданої вартості (ВДВ), зростання якого показує не тільки ефективність механізму управління, а й рівень привабливості галузей регіональної економіки для інвестиційних вкладень. Тобто раціональне збільшення валової доданої вартості дає змогу втілити механізм оптимального управління інвестиціями. При цьому сам показник валової доданої вартості є відображенням сукупної валової доданої вартості галузей економіки і податків на продукцію, що, в свою чергу, гарантується дотриманням конкретного рівня прибутковості. Цілком зрозуміло, що збільшення кількості рентабельних підприємств відбивається на зростанні валового прибутку і зменшенні частки збиткових підприємств у структурі господарських об'єктів конкретного регіону [1]. Таким чином, валовий прибуток відіграє кардинальну роль у процесі формування механізму реалізації інвестиційних рішень

Метою статті є дослідження теоретичних та практичних аспектів оцінки забезпечення інвестиційних проектів та застосування для цього економічних моделей.

В Україні теоретичні та практичні аспекти оцінки забезпечення інвестиційних проектів у своїх працях розглядали такі вітчизняні вчені, як: М. Д. Білик, О. Д. Василик, Ю. М. Воробйов, А. Г. Загородній, І. В. Зятковський, В. П. Ільчук, М. Я. Коробов, В. М. Опарін, К. В. Павлюк та інші. Дослідженням інших аспектів забезпечення інвестиційних проектів, зокрема застосування економічних моделей, займались О. М. Вакульчик, І. М. Волик, М. В. Грідчіна, В. А. Євтушевський, В. П. Кудряшов, М. Я. Кужим, О. Г. Мендрул, А. С. Поважний, О. Д. Рябченко, І. Л. Сазонець, В. М. Сутормінa, А. В. Шегда, Г. С. Шестопал та інші.

Необхідно зазначити, що в працях вищенаведених авторів не знайшли належного відображення і вимагають подальшої розробки питання оцінки забезпечення інвестиційних проектів залежно від організаційно-правових форм підприємств і форм їх власності, складу і структури їх джерел, форм і методів залучення фінансових ресурсів, адекватних ринковим умовам. Відсутність досліджень у цьому напрямі призвела до того, що чітко не виокремленні особливості оцінки забезпечення фінансування інвестиційних проектів, формування фінансових ресурсів. Це й зумовило вибір теми статті.

Методи і результати. Кінцева мета реалізації інвестиційного проекту – це досягнення конкретних цілей при максимальному одержанні доходів та мінімальних ризиках. Поряд з цим, особливу увагу слід приділити результатам аналізу мікроекономічних факторів, які забезпечують зростання валової доданої вартості, зниження рівня безробіття, створення і функціонування підприємств з мінімально ризикованою операційною діяльністю в умовах змінного рівня інфляції. Інакше кажучи, реалізація інвестиційних проектів – це змінний процес, який періодично коригується з урахуванням мінливих зовнішніх і внутрішніх умов.

Для досягнення основної мети дослідження необхідно вирішити такі завдання:

– отримати загальну інформацію для побудови економіко-математичних моделей фінансування інвестиційних проектів. Це потрібно для визначення наявності та щільності зв'язку між показниками, які можна вважати складовими механізму фінансування інвестиційних проектів;

– дослідити методичні підходи, що застосовувались для розробки регресійних рівнянь, проведення факторного експерименту для оцінки впливу показників на обсяг фінансування інвестицій та прогнозування обсягів інвестицій на майбутні періоди.

Говорячи про мікроекономічні тенденції, слід зазначити, що в практиці економічної діяльності будь-якого регіону основним фактором функціонування є показник валової доданої вартості (ВДВ), зростання якого показує не тільки ефективність механізму управління, а й рівень привабливості галузей регіональної економіки для інвестиційних вкладень. Тобто раціональне збільшення валової доданої вартості дає змогу втілити механізм оптимального управління інвестиціями. При цьому сам показник валової доданої вартості є відображенням сукупної валової доданої вартості галузей економіки і податків на продукцію, що, в свою чергу, гарантується дотриманням конкретного рівня прибутковості. Цілком зрозуміло, що збільшення кількості рентабельних підприємств відображається на зростанні валового прибутку і зменшенні частки збиткових підприємств у структурі господарських об'єктів конкретного регіону [1]. Таким чином, валовий прибуток відіграє кардинальну роль у процесі формування механізму реалізації інвестиційних рішень.

Поряд з цим, отримання додаткових прибутків стимулює діяльність інвесторів, оскільки в основі прийняття кожного інвестиційного рішення лежить оцінка оптимального співвідношення вигоди та витрат. При цьому, з урахуванням викладеного вище, оптимальною вигодою від інвестиційних вкладень є та норма прибутку, яку інвестор має надію отримати в результаті реалізації інвестиційного проекту, а оптимальними витратами є витрати, які відображені у залученні інвестицій та відсоткових ставках на кредити. Інакше кажучи, підприємство здійснює вкладення коштів у ті проекти, де норма прибутку, що очікується, перевищує відсоткову ставку на кредити.

Варто також додати, що прибутковість інвестиційного проекту оцінюється з огляду на можливість отримання альтернативного прибутку від інвестування у порівнянні зі зберіганням грошових коштів на депозитному вкладі. Тобто саме у цьому зв'язку виникає потреба вивчити вплив розміру ставок депозиту на механізм прибутковості інвестицій. Безперечно, ефективний інвестиційний проект має раціональну схему грошових надходжень від інвестицій, що пов'язано з мінімальним знеціненням грошей у часі. Крім того, дослідження фактора впливу депозитної ставки на розмір доходу від інвестицій обґрунтовано ще і тим, що інвестор планує вкладення грошових коштів, які зберігаються у певному обсязі на депозитному рахунку і приносять фіксований щорічний дохід після сплати податків. Одночасно таке вкладання тимчасово вільних коштів означає збільшення щорічного доходу вкладника на розмір депозитної ставки. У випадку використання тимчасово вільних коштів на фінансування проекту інвестор має отримати щорічний дохід не менший, ніж депозитний. Тут мова йде про порівняння отриманого доходу від реалізації проекту за певний термін часу із сумою грошей, яка б могла бути накопиченою на депозитному рахунку за такий самий період часу. За результатами порівняння цих показників інвестор приймає рішення про доцільність участі у фінансуванні проекту.

Визначені складові механізму фінансування інвестиційного проекту взаємозалежні, а розподіл пріоритетів між ними дає змогу мати чітке уявлення про розробку і реалізацію окремих заходів щодо прийняття інвестиційних рішень. Інформаційною базою дослідження будуть оприлюднені статистичні дані, що характеризують діяльність економіки однієї області. На нашу думку,

розв'язання такого складного завдання потребує всебічного факторного аналізу інвестиційної діяльності, зокрема дослідження впливу зазначеної групи факторів на процес фінансування інвестиційних проектів.

Моделювання – одна із складових ефективності прийняття управлінських рішень, у тому числі й у сфері фінансування інвестиційних проектів. До того ж процедура моделювання повинна містити у собі одночасне дослідження об'єкта й умов його функціонування, що означає необхідність систематичного економічного моделювання інвестиційного процесу та аналізу відповідного фінансового стану як забезпечення самого проекту, так і відповідних результатів для розвитку певних галузей, сфер суспільства.

Моделювання процесу фінансування інвестиційних проектів можна представити у такій послідовності:

1) розробка та оцінка моделі залежності показників валової доданої вартості (ВДВ) і обсягу інвестицій в основний капітал (І);

2) дослідження впливу і розробка однофакторної моделі залежності показників обсягу інвестицій в основний капітал (І) та прибутку від звичайної діяльності підприємств регіону (П);

3) дослідження впливу і розробка однофакторної моделі залежності показників обсягу інвестицій в основний капітал (І) та питомої ваги збиткових підприємств у загальній структурі підприємств регіону (ЗП);

4) дослідження впливу і розробка однофакторної моделі залежності показників обсягу інвестицій в основний капітал (І) та середньозваженої процентної ставки на кредити, що надані банками України (ПК);

5) дослідження впливу і розробка однофакторної моделі залежності показників обсягу інвестицій в основний капітал (І) та середньозваженої процентної ставки на депозитні вклади банків України (ПД);

6) дослідження впливу і розробка багатофакторної моделі залежності показників обсягу інвестицій в основний капітал (І) від показників прибутку від звичайної діяльності підприємств регіону (П), питомої ваги збиткових підприємств (ЗП), процентної ставки на кредити (ПК) та процентної ставки на депозити (ПД);

7) розробка прогнозних значень показників обсягу інвестиційних вкладень в основний капітал на майбутні періоди.

До цього варто додати, що для розробки перелічених однофакторних моделей використовують метод найменших квадратів з урахуванням найменшої похибки при певному обсязі репрезентативної вибірки даних [3]. При цьому всі моделі містять певний набір факторів, які активізують результатний показник з мінімальним відхиленням розрахункових значень від фактичних.

Висновки. У статті досліджено макроекономічні особливості фінансового забезпечення інвестиційних проектів.

На основі проведеної формалізації теоретичних підходів до процесу фінансового забезпечення інвестицій в статті розглянута модель залежності обсягу інвестицій в основний капітал від показників валового прибутку, питомої ваги збиткових підприємств, процентної ставки на кредити та процентної ставки на депозити.

Література

1. Ільчук В. П. Фінансове забезпечення функціонування інноваційно-інвестиційних комплексів / В. П. Ільчук // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. - 2006. - № 27. - С. 14-22.

2. Суржик В. Г. Фінансове прогнозування доходів і витрат акціонерного підприємства / В. Г. Суржик // Фінанси України. - 1997. - № 12. - С. 70-78.

3. Статистичні дані Чернігівської області // Збірник Чернігівського обласного комітету статистики. – 2012.

4. Суржик В. Г. Моделювання можливих наслідків та результатів діяльності акціонерних товариств / В. Г. Суржик // Вісник Академії праці та соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2002. - Вип.2 – С. 85-88.

5. Господарський кодекс України: за станом на 16 січ. 2003 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15.

6. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-IV / Верховна Рада України // Офіційний вісник України. - 2008. - №81. - С. 7.

Надійшла 03.07.2013